

Asia C-576/20**Ennakkoratkaisupyyntö****Jättämispäivä:**

4.11.2020

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Oberster Gerichtshof (Itävalta)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

13.10.2020

Kantaja:

CC

Vastaaja:

Pensionsversicherungsanstalt

Oberster Gerichtshof (ylin tuomioistuin, Itävalta) on Revision-menettelystä työ- ja sosiaalasioissa vastaavana tuomioistuimena [– –] sosiaaliasiassa, jossa kantajana on CC [– –] ja joka koskee vanhuuseläkettä, kantajan tehtyä Revision-valituksen Oberlandesgericht Wienin (Wienin osavaltion ylioikeus) muutoksenhakutuomioistuimena työ- ja sosiaalasioissa 26.5.2020 antamasta tuomiosta, [– –] jolla vahvistettiin Arbeits- und Sozialgericht Wienin (Wienin työ- ja sosiaaliosuuden tuomioistuin) 26.3.2019 antama tuomio [– –], tehnyt suljetuin ovin pidetyssä istunnossa seuraavan

välipäätöksen:

A. Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään seuraavat ennakkoratkaisukysymykset: **[alkup. s. 2]**

1. Onko sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä 16.9.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 987/2009 44 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että se estää vanhuuseläkkeen myöntämiseen toimivaltaista jäsenvaltiota ottamasta muissa jäsenvaltioissa täytettyjä lastenhoitokausia

huomioon silloin, kun eläkkeen hakija on kyseisiä lastenhoitokausia lukuun ottamatta koko työelämänsä toiminut palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana tämän jäsenvaltion lainsäädännön alaisuudessa, jo pelkästään siksi, että mainittu eläkkeen hakija ei ajankohtana, jona lastenhoitokauden huomioon ottaminen kyseisen lapsen osalta alkoi tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, toiminut palkkatyössä eikä itsenäisenä ammatinharjoittajana?

Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi:

2. Onko sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä 16.9.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 987/2009 44 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen alkuosaa tulkittava siten, että sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 II osaston nojalla toimivaltainen jäsenvaltio lainsäädäntönsä mukaan ei yleensä ota lastenhoitokausia huomioon tai ei ota niitä huomioon vain tietyssä tapauksessa?

B. [– –] [alkup. s. 3] [– –] [asian käsittelyn lykkääminen]

Perustelut:

[1] **I. Oikeudenkäynnin kohde ja tosiseikat:**

- [2] CC syntyi vuonna 1957. Hänelle kertyi 4.10.1976–28.8.1977 11 pakollisen vakuutuksen vakuutusmaksukuukautta oppisopimusopiskelijana Itävallassa. Opiskelun jälkeen hänelle kertyi 1.1.1982–30.9.1986 lisäksi 57 pakollisen vakuutuksen vakuutusmaksukuukautta itsenäisen ammatinharjoittamisen perusteella Itävallassa.
- [3] Lokakuussa 1986 CC muutti Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja suoritti siellä tutkinnon. Marraskuun 1987 alussa hän muutti Belgiaan. Belgiassa hän synnytti pojan 5.12.1987 ja toisen pojan 23.2.1990. Tämän jälkeen hän oleskeli lasten kanssa aluksi Belgiassa, sitten 5.12.1991–31.12.1991 Unkarissa ja 1.1.1993–8.2.1993 Yhdistyneessä kuningaskunnassa. CC keskittyi 5.12.1987–8.2.1993 lastensa hoitamiseen ja kasvatukseen. Hän ei käynyt ansiotyössä eikä hänelle kertynyt Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Belgiassa eikä Unkarissa eläkevakuutuksen vakuutuskausia. CC ei tänä ajanjaksona myöskään saanut mitään etuutta lasten kasvatuksen tai hoitamisen perusteella.
- [4] CC palasi 8.2.1993 Itävaltaan, missä hän sitten toimi palkkatyössä ja itsenäisenä ammatinharjoittajana ja missä hänelle kertyi lokakuuhun 2017 asti ansiotyön perusteella eläkevakuutuksen vakuutuskausia.

[5] **II. Asiaa koskevat unionin oikeussäännöt: [alkup. s. 4]**

- [6] Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä 16.9.2009 annettu Euroopan parlamentin ja

neuvoston asetus (EY) N:o 987/2009 (jäljempänä täytäntöönpanoasetus 987/2009):

”44 artikla

Lastenhoitokausien huomioon ottaminen

1. Tätä artiklaa sovellettaessa 'lastenhoitokaudella' tarkoitetaan kautta, joka hyvitetään jonkin jäsenvaltion eläkelainsäädännössä tai jonka perusteella eläkkeeseen tulee lisäosa nimenomaan siitä syystä, että henkilö on hoitanut lasta, riippumatta siitä, mitä menetelmää käyttäen kyseiset kaudet lasketaan ja kertyvätkö ne lastenhoidon aikana vai myönnetäänkö ne taannehtivasti.

2. Jos lastenhoitokausia ei oteta huomioon perusasetuksen II osaston mukaisesti toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännössä, sen jäsenvaltion laitos, jonka lainsäädäntöä perusasetuksen II osaston mukaisesti sovellettiin asianomaiseen henkilöön, koska tämä toimi palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana ajankohtana, jona lastenhoitokauden huomioon ottaminen kyseisen lapsen osalta tämän lainsäädännön mukaisesti alkoi, on edelleen vastuussa tämän kauden huomioon ottamisesta sen oman lainsäädännön mukaisena lastenhoitokautena ikään kuin lastenhoito olisi tapahtunut sen alueella.

(3) Edellä olevaa 2 kohtaa ei sovelleta, jos asianomaiseen henkilöön sovelletaan tai aletaan soveltaa jonkin toisen jäsenvaltion lainsäädäntöä palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen perusteella.”

[7] **III. Kansallinen lainsäädäntö:**

[8] A) Yleinen eläkelaki (Allgemeines Pensionsgesetz, jäljempänä APG), BGBl. I, 2004/142:

”Vanhuuseläke, oikeus

4 §. 1. Vakuutetulla on oikeus vanhuuseläkkeeseen täytettyään 65 vuotta (lakisääteinen eläkeikä), mikäli viitepäivään ([yleisen sosiaaliturvalain eli ASVG:n 223 §:n 2 momentti) mennessä on kertynyt tämän lain tai jonkin muun liittovaltion lain nojalla vähintään 180 vakuutuskuukautta, joista **[alkup. s. 5]** vähintään 84 on kertynyt ansiotyön perusteella (vähimmäisvakuutuskausi). – –

Vanhuuseläke, määrä

5 §. 1. Kuukausittaisen bruttoetuuden määrä saadaan jakamalla viitepäivään (ASVG:n 223 §:n 2 momentti) mennessä kertynyt kokonaiskarttuma (11 §:n 5 kohta) 14:llä, sanotun kuitenkin rajoittamatta erityisen korotuksen soveltamista ASVG:n 248 §:n 1 momentin, [ammatinharjoittajien sosiaaliturvalain eli GSVG:n 141 §:n 1 momentin ja [maatalousyrittäjien sosiaaliturvalain eli BSVG:n 132 §:n 1 momentin nojalla. – –

16 §. – – 3a. Edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun vähimmäisvakuutuskauden täyttymiseksi vakuutuskuukausina pidetään myös ASVG:n 227 a §:ssä, GSVG:n 116 a §:ssä ja BSVG:n 107 a §:ssä tarkoitettuja lasten kasvatukseen käytettyjä rinnastettavia kausia, jotka ovat kertyneet ennen 1.1.2005.

6. Poiketen 4 §:n 1 momentissa säädetystä niiden naispuolisten vakuutettujen eläkeikä, jotka täyttävät 60 vuotta ennen 1.1.2024, määräytyy ASVG:n 253 §:n 1 momentin (GSVG:n 130 §:n 1 momentin, BSVG:n 121 §:n 1 momentin) mukaan; –
–”

[9] B) Yleinen sosiaaliturvalaki (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz, jäljempänä ASVG), BGBl. 1955/189

”Vakuutuskaudet

224 §. Vakuutuskausilla tarkoitetaan 225 §:ssä ja 226 §:ssä mainittuja maksujen suorittamiskausia sekä 227 §:ssä, 227 a §:ssä, 228 §:ssä, 228 a §:ssä ja 229 §:ssä mainittuja rinnastettavia kausia.

– –

Lastenhoitoon käytetyt rinnastettavat kaudet 31.12.1955 jälkeen ja ennen 1.1.2005

227 a §. 1. Sellaisten vakuutettujen tapauksessa, jotka ovat tosiasiallisesti ja päätoimisesti hoitaneet lapsiaan (2 momentti), rinnastettaviksi kausiksi katsotaan 31.12.1955 jälkeen ja ennen 1.1.2005 myös sillä eläkevakuutuksen alalla, jolla viimeinen maksujen suorittamiskausi täyttyi, tai tällaisen puuttuessa alalla, jolla ensimmäinen kausi, jonka aikana maksuja seuraavan kerran suoritettiin, täyttyi, ne hoitoon käytetyt ajanjaksot, jotka ovat täyttyneet kotimaassa enintään 48 kalenterikuukauden ajan lapsen syntymästä lukien. Tilanteessa, jossa lapsia syntyy kaksi tai enemmän, tämä määräaika pitenee 60 kalenterikuukauteen.

2. Edellä 1 momentissa tarkoitettuina lapsina pidetään:

1. vakuutetun lapsia;

– –

(3) Mikäli toisen lapsen syntymä (adoptio, maksuttomaan hoitoon ottaminen) tapahtuu ennen [alkup. s. 6] 48 kalenterikuukauden määräajan (60 kalenterikuukauden määräajan) päättymistä, määräaika ulottuu ainoastaan toisen lapsen syntymään (adoptioon, maksuttomaan hoitoon ottamiseen) – –

4. Tiettyä lasta koskeva oikeus on kulloisinkin kausina ainoastaan sillä henkilöllä, joka tosiasiallisesti ja päätoimisesti hoiti lasta. – –

– –

8. Jokaisesta otto- tai kasvattilapsen hoitamisen perusteella rinnastettavasta kuukaudesta (2 momentin 5 ja 6 kohta) on suoritettava perhe-etuuksien tasausrahaston varoista maksu, jonka määrä on 22,8 % vakuutusmaksuperusteesta. Kalenteripäiväkohtainen vakuutusmaksuperuste on 76 b §:n 4 momentissa – sellaisena kuin se oli voimassa 31.12.2014 – tarkoitettu määrä. “

[10] GSVG:n 116 a § on pohjimmiltaan ASVG:n 227 a §:n rinnakkaissäännös.

[11] **IV. Asianosaisten väitteet ja vaatimukset:**

[12] CC haki 11.10.2017 vastaajana olevalta Pensionsversicherungsanstalt-nimiseltä eläkevakuutuslaitokselta (jäljempänä PVA) vanhuuseläkettä.

[13] PVA myönsi CC:lle 29.12.2017 tehdyllä päätöksellä 1.11.2017 alkaen vanhuuseläkkeen, jonka määrä on 1079,15 euroa kuukaudessa. PVA käytti eläkkeen laskentaperusteena 366:ta Itävallassa kertynyttä vakuutuskuukautta, joihin sisältyy 14 kuukautta lastenhoitoon käytetyistä rinnastettavista kausista tammikuusta 1993 helmikuuhun 1994.

[14] Tätä päätöstä vastaan nostamallaan kanteella CC vaatii suurempaa vanhuuseläkettä. CC:n mukaan tämän eläkkeen laskennassa on otettava huomioon myös lastenhoitoon käytetyt kaudet jäsenvaltioissa Yhdistynyt kuningaskunta, Belgia ja Unkari 5.12.1987–31.1.1993 (62 kuukautta) rinnastettavina kausina. [alkup. s. 7]

[15] PVA puolestaan katsoo, että ulkomaisten lastenhoitokausien huomioon ottaminen täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 44 artiklan mukaan ei tule kyseeseen, koska CC ei lastenhoidon aloittamista välittömästi edeltävänä aikana käynyt ansiotyössä ja lastenhoito tapahtui jäsenvaltioissa, joissa periaatteessa säädetään lastenhoitokausien huomioon ottamisesta.

[16] **V. Asian tähänastisen käsittelyn vaiheet:**

[17] Alioikeus (Arbeits- und Sozialgericht Wien) hylkäsi kanteessa esitetyt vaatimukset, koska se katsoi, että täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 44 artiklassa säädetty edellytykset toisessa jäsenvaltiossa täyttyneiden lastenhoitokausien huomioon ottamiseksi eivät täyty.

[18] Toisena asteena asiaa käsitellyt tuomioistuin (Oberlandesgericht Wien) pysytti tämän tuomion. Sen oikeudellisen näkemyksen mukaan täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 44 artiklalla rajoitetaan unionin kansalaisten vapaata liikkuvuutta SEUT 21 artiklan nojalla hyväksyttävällä tavalla.

[19] CC teki tästä tuomiosta Revision-valituksen Oberster Gerichtshofiin. Hän vaatii kanteensa hyväksymistä. PVA ei osallistunut Revision-menettelyyn.

[20] **VI. Ennakkoratkaisukysymysten perustelut:**

[21] Ensimmäinen kysymys

- [22] Täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 97 artiklasta ja sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (jäljempänä asetus 883/2004) 91 artiklasta seuraa, että nämä asetukset olivat jo voimassa sekä vanhuuseläkkeen myöntämistä koskevan hakemuksen jättämisaikana (11.10.2017) että valituksenalaisen PVA:n päätöksen antamisaikana (29.12.2017) [**alkup. s. 8**]. Näin ollen ne ovat Oberster Gerichtshofin näkemyksen mukaan nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ajallisesti sovellettavissa (unionin tuomioistuimen tuomio C-522/10, Reichel-Albert, ECLI:EU:C:2012:475, 26 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Asetuksen 883/2004 2 artiklan 1 kohdasta ja 3 artiklan 1 kohdan d kohdasta seuraa, että CC:n voidaan katsoa kuuluvan tämän asetuksen henkilölliseen ja aineelliseen soveltamisalaan.
- [23] Arbeits- und Sozialgericht Wien totesi perustellusti, että PVA hyväksyi tammikuun 1993 – jolloin CC oleskeli poikiensa kanssa Yhdistyneessä kuningaskunnassa ennen paluuta Itävaltaan, missä hän kävi ansiotyössä helmikuusta 1993 lähtien – lastenhoitoon käytettynä rinnastettavana kautena ASVG:n mukaisesti. Menettelyn kannalta merkityksellisiä ovat tämän vuoksi olennaisilta osin CC:n Belgiassa (ja kuukauden ajan Unkarissa) täytyneet lastenhoitokaudet joulukuusta 1987 joulukuuhun 1992. Kyseisenä ajanjaksona ei vielä sovellettu asetusta 883/2004 vaan sitä edeltänyttä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuihin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheisiinsä 14.6.1971 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71 (jäljempänä asetus 1408/71). Oberster Gerichtshof katsoo, että nämä kaudet on etuuskien saamista koskevan CC:n oikeuden toteamiseksi kuitenkin otettava huomioon asetuksen 883/2004 87 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti (vastaavasti asetuksen 94 artiklan 2 ja 3 kohdan osalta yhteisöjen tuomioistuimen tuomio C-28/00, Kauer, ECLI:EU:C:2002:82, 22–24 kohta).
- [24] Jotta nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ylipäänsä voitaisiin todeta Itävallan toimivalta CC:n Belgiassa ja Unkarissa täytyneiden lastenhoitokausien huomioon ottamiseksi hänen vanhuuseläkettä koskevan oikeutensa osalta [**alkup. s. 9**], täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 44 artiklassa säädettyjen edellytysten on täyttyvä (ks. tältä osin julkisasiamies Jääskisen ratkaisuehdotus asiassa C-522/10, Reichel-Albert, ECLI:EU:C:2012:114, 62 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 44 artiklan 3 kohdassa säädetty edellytys ei täyty, koska CC ei Belgiassa eikä Unkarissa toiminut palkkatyössä eikä itsenäisenä ammatinharjoittajana. Vaikka oletettaisiin, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa sekä Belgia että Unkari (asetuksen 883/2004 11 artiklan 3 kohdan e alakohdassa tarkoitettuina toimivaltaisina asuinjäsenvaltioina) jättävät lastenhoitokaudet ottamatta huomioon (täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 44 artiklan 2 kohdan ensimmäinen virke), Itävallan toissijainen toimivalta täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 44 artiklan 2 kohdan toisen virkkeen nojalla ei tulisi kyseeseen, koska CC ei joulukuussa 1987 (ts. ajankohtana, jolloin

lastenhoitokauden huomioon ottaminen alkoi hänen ensimmäisen poikansa osalta) toiminut palkkatyössä eikä itsenäisenä ammatinharjoittajana Itävallassa.

- [25] Tämän vuoksi Oberster Gerichtshofin tarkasteltavana on täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 44 artiklan tulkintaa koskeva kysymys, joka on esitettävä Euroopan unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisun saamiseksi.
- [26] *Mahdollinen primaarioikeuden loukkaus:*
- [27] SEUT 21 artiklassa vahvistetaan unionin kansalaisten oikeus vapaasti liikkua jäsenvaltioiden alueella, jollei perussopimuksissa määrätyistä tai niiden soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu.
- [28] Unionin lainsäätäjä loi täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 44 artiklan vastauksena yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön tuomiossa Elsen (C-135/99, ECLI:EU:C:2000:647) **[alkup. s. 10]** ja tuomiossa Kauer, joiden ulottuvuutta oli tarpeen rajata (täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 johdanto-osan 14 perustelukappale, julkisasiamies Jääskisen ratkaisuehdotus, ECLI:EU:C:2012:114, 3 kohta). Tätä säännöstä voidaan hyvinkin pitää SEUT 21 artiklan mukaista vapaata liikkuvuutta koskevaa oikeutta hyväksyttävällä tavalla rajoittavana soveltamissäännöksenä. Tämä seuraa jo siitä, että asetuksella 883/2004 ja täytäntöönpanoasetuksella 987/2009 ei pyritä yhdenmukaistamaan tai edes lähentämään vaan ainoastaan sovittamaan yhteen jäsenvaltioiden luomia sosiaaliturvajärjestelmiä; vakuutetut eivät voi vaatia, että toiseen jäsenvaltioon muuttaminen ei vaikuta niiden etuuksien tyyppiin tai tasoon, joita he olivat voineet hakea lähtövaltiossaan (unionin tuomioistuimen tuomio C-134/18, Vester, ECLI:EU:C:2019:212, 32 kohta ym.). On myös huomattava, että asetuksen 1408/71 1 artiklan t alakohdan mukaan se, mitkä kaudet hyväksytään vakuutuskausiksi ja minkä laatuiseksi ne katsotaan, määritellään aina sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jonka mukaisesti kyseiset kaudet ovat täyttyneet (unionin tuomioistuimen tuomio C-548/11, Mulders, ECLI:EU:C:2013:249, 37 kohta).
- [29] Tätä vastaan puhuu kuitenkin se, että CC – aivan kuten Kauer – työskenteli ja hänelle kertyi vakuutuskausia yksinomaan Itävallassa, joten voidaan väittää, että tämä seikka voi luoda riittävän yhteyden Itävallan sosiaaliturvajärjestelmään primaarioikeudellisista syistä (ECLI:EU:C:2002:82, 32 kohta; ECLI:EU:C:2012:114, 35 kohta). Nyt käsiteltävänä olevan asian tosiseikat kuitenkin eroavat asian Kauer tosiseikoista. Toisin kuin Kauer, CC ei ollut enää Itävallassa, kun hänen lapsensa syntyivät. Sitä vastoin nyt käsiteltävänä olevan asian tosiseikat ovat verrattavissa asian Reichel-Albert tosiseikkoihin **[alkup. s. 11]**. Unionin tuomioistuin ratkaisi tämän asian vielä asetuksen 1408/71 perusteella, johon ei sisältynyt asetuksen 883/2004 44 artiklaa vastaavaa säännöstä. Se korosti kuitenkin tuomionsa primaarioikeudellista perustaa erityisesti toteamalla, että näkemystä, jonka mukaan Reichel-Albertilla oli riittävä yhteys Saksan sosiaaliturvajärjestelmään, ei millään tavalla muuta vasta vuonna

1991 luotu ja sen vuoksi ei vielä sovellettavissa ollut asetuksen 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohta (nykyään asetuksen 883/2004 11 artiklan 3 kohdan e alakohta), jonka mukaan lastenhoitokausien aikana Belgiassa asuinvaltiona oli toimivalta.

- [30] *Mahdollinen unionin oikeuden mukaisen luottamuksensuojan periaatteen loukkaus:*
- [31] Koska asetukseen 1408/71 ei sisällynyt asetuksen 883/2004 44 artiklaa vastaavaa säännöstä ja CC täytti lastenhoitokaudet kyseisen asetuksen ajallisella soveltamisalalla, ensi näkemältä myös nyt käsiteltävänä olevassa asiassa merkittävät syyt puoltavat – edellä kuvatun unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella – sitä, että Belgiassa ja Unkarissa täytetyt lastenhoitokaudet täyttävät Itävallan oikeuden mukaan tutkittavien lastenhoitokausien edellytykset, koska asetuksen 1408/71 soveltamisalalla CC:llä on katsottava olevan riittävä yhteys Itävallan sosiaaliturvajärjestelmään. Tältä osin CC:n tilanne oli heikentynyt täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 44 artiklan voimaantulon myötä 1.5.2010 eli kauan lastenhoitokausien täyttymisen jälkeen.
- [32] Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan luottamuksensuojan periaate on osa **[alkup. s. 12]** unionin oikeusjärjestystä ja jäsenvaltioiden on noudatettava sitä soveltaessaan unionin säännöksiä (yhteisöjen tuomioistuimen tuomio C-62/00, Marks & Spencer, ECLI:EU:C:2002:435, 44 kohta). Lähtökohtaisesti on luottamuksensuojan periaatteen mukaista, että uutta lainsäädäntöä sovelletaan aikaisemman lainsäädännön voimassa ollessa syntyneiden tilanteiden tuleviin vaikutuksiin. Luottamuksensuojan periaatteen kanssa ristiriidassa on kuitenkin se, että sovellettavan lainsäädännön muuttaminen vie oikeutetulta taannehtivasti oikeuden, jonka tämä on saanut aikaisemman lainsäädännön perusteella (unionin tuomioistuimen tuomio C-107/10, Enel Maritsa Iztok 3, ECLI:EU:C:2011:298, 39 kohta). Vastaavasti unionin aineellisia oikeussääntöjä on tulkittava siten, että niitä sovelletaan ennen voimaantuloa lopullisiksi tullessiin tilanteisiin ainoastaan siinä tapauksessa, että niiden sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta käy selvästi ilmi, että niille on annettava tällainen vaikutus (yhteisöjen tuomioistuimen tuomio C-334/07 P, komissio vastaan Freistaat Sachsen, ECLI:EU:C:2008:709, 44 kohta).
- [33] Oberster Gerichtshof on tietoinen siitä, että täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 44 artikla voi hyvinkin olla luottamuksensuojan periaatteen mukainen, koska tällä säännöksellä säännellään (ainoastaan) ennen sen voimaantuloa kertyneiden lastenhoitokausien tulevia vaikutuksia eli vanhuuseläkkeen kertymistä ja määrää. CC maksoi kuitenkin aina vakuutusmaksuja ainoastaan Itävallan sosiaaliturvajärjestelmään ja kävi ansiotyössä ainoastaan Itävallassa. Jo täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 44 artiklan tullessa voimaan oli olemassa riittävä yhteys Itävallan sosiaaliturvajärjestelmään. Näin ollen CC:n voidaan Oberster Gerichtshofin mukaan katsoa päässeensä asemaan, jossa hänellä on perusteltu luottamus ja johon täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 44 artiklalla puututaan **[alkup. s. 13]** luottamuksensuojan periaatetta loukkaavalla tavalla.

[34] Toinen kysymys:

[35] PVA väitti, että CC oli täyttänyt lastenhoitokausia valtioissa, joissa periaatteessa säädetään lastenhoitokausien huomioon ottamisesta. Menettelyssä ei ole toistaiseksi näytetty tätä toteen. Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, on tarkasteltava, mitä tarkoittaa, kun täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 44 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen alkuosassa säädetään, että lastenhoitokaudet ”otetaan huomioon” asetuksen 883/2004 II osaston mukaisesti toimivaltaisessa jäsenvaltiossa. Se voi yhtäältä tarkoittaa, että kyseinen jäsenvaltio ei tietyssä yksittäisessä tapauksessa ota lastenhoitokausia huomioon, tai toisaalta että kyseisen valtion eläkevakuutuskausien luetteloon ei yleensä ottaen sisälly lastenhoitokausia (julkisasiamies Jääskisen ratkaisuehdotus, ECLI:EU:C:2012:114, 67 kohta).

[36] **VII. Asian käsittelyn lykkääminen:**

[37] [– –] [menettelyoikeudellisia seikkoja]

[– –] Wienissä 13.10.2020

[– –]

TYÖASIAKIRJA